

НПУ на тимчасово окупованих територіях, є проблема безпеки оперативних працівників які виконують поставлені перед ними задачі “на виїзді до місця”. Працівникам має бути проведено додаткові курси з вогневої підготовки та безпеки несення служби.

Науковець Колесник С. П. у своїй роботі вказує що працівники Національної поліції України змушені дуже швидко пристосовуватись до специфіки несення служби, набувати навичок, які не зовсім властиві для правоохоронних підрозділів (загальновійськова підготовка, знання природи і тактики сучасного загальновійськового бою, саперна підготовка, топографічна підготовка, вміння користуватись зброєю, яка не стоїть на озброєнні в підрозділах Національної поліції України). Ми згодні з таким підходом до цього питання. [2]

Таким чином з вищевказаних інформаційних даних варто вказати що робота НПУ на тимчасово окупованих територіях на період військового часу дуже відрізняється від роботи у мирний час, адже по-перше поліцейські повинні бути дуже обачливими і відповідальними. Поліцейські змушені дуже пристосовуватись до нового режиму несення служби, які властиві у період воєнного часу.

Список використаних джерел

1. Закон України «Про забезпечення прав і свобод громадян та правовий режим на тимчасово окупованій території України»: станом на 21.03.2022 р.

2. Колесник С. П., «Питання забезпечення охорони прав і свобод людини, протидії злочинності, підтримання публічної безпеки та порядку підрозділами Національної поліції України в зоні проведення операції об'єднаних сил» Південноукраїнський правничий часопис. с 14.

ЗАХАРЧЕНКО Андрій,

завідувач науково-дослідної лабораторії публічної безпеки громад факультету № 2, доктор юридичних наук, доцент, Донецький державний університет внутрішніх справ

БОБКОВА Антоніна,

головний науковий співробітник науково-дослідної лабораторії публічної безпеки громад факультету № 2, доктор юридичних наук, професор, академік НАПрН України, Донецький державний університет внутрішніх справ

ЩОДО ПРАВОВОЇ РЕГЛАМЕНТАЦІЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПОЛІЦІЇ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Введення в Україні воєнного стану у зв'язку з військовою агресією Російської Федерації спричинило необхідність зміни правових основ діяльності

державних органів відповідно до потреб воєнного часу. Зазначене стосується, зокрема, й органів Національної поліції, яким належить провідна роль у забезпеченні публічної безпеки і порядку. Зважаючи на це, 15 березня 2022 р. прийнято Закон «Про внесення змін до законів України «Про Національну поліцію» та «Про Дисциплінарний статут Національної поліції України» з метою оптимізації діяльності поліції, у тому числі під час дії режиму воєнного стану» (далі – Закон), який наразі направлено на підпис Президенту України [1]. Однак на сьогодні залишається низка питань, що не одержали достатньої регламентації у цьому Законі і потребують невідкладного вирішення.

Окремі аспекти діяльності органів внутрішніх справ та органів Національної поліції в умовах воєнного стану раніше розглядалися у наукових працях М.В. Коваліва, В.О. Івахи [2], Т.П. Мінки [3] та деяких ін. Разом з тим виникнення у діяльності поліції нових викликів, спричинених військовим вторгненням Російської Федерації, вказує на необхідність додаткового опрацювання порушених питань.

Наведене свідчить про актуальність заявленої теми та доцільність її дослідження з метою обґрунтування відповідних пропозицій.

У контексті розгляду новел, передбачених вищезгаданим Законом, варто констатувати, що цей законодавчий акт містить положення як щодо загальних питань діяльності поліції, так і щодо особливостей цієї діяльності саме в умовах воєнного стану. Зокрема, обумовлено, що під час дії воєнного стану поліція діє згідно із призначенням та специфікою діяльності з урахуванням тих обмежень прав і свобод громадян, а також прав і законних інтересів юридичних осіб, що визначаються відповідно до Конституції України та Закону України «Про правовий режим воєнного стану». Поряд із цим серед найбільш значущих положень нового Закону слід відзначити:

- передбачення можливості виконання поліцейськими службових обов'язків без наявності при собі спеціального жетону у певних випадках під час дії воєнного стану;

- уповноваження поліції стосовно одержання від державних органів, органів місцевого самоврядування, юридичних осіб державної форми власності інформації про військовополонених;

- закріплення права поліцейських щодо використання підручних засобів під час дії воєнного стану у разі необхідності відбиття нападу, що загрожує життю чи здоров'ю поліцейського або іншої особи, а також усунення небезпеки у стані крайньої необхідності або при затриманні особи, яка вчинила правопорушення та/або чинить опір поліцейському;

- встановлення прав поліцейських щодо застосування під час дії воєнного стану заходів примусу (фізичного впливу, спеціальних засобів, вогнепальної зброї) стосовно осіб, які беруть участь у збройній агресії проти України, без врахування вимог та заборон, передбачених статтею 43, частинами четвертою та п'ятою статті 45, частиною дев'ятою статті 46 Закону України «Про Національну поліцію»;

- закріплення вимоги, за якою під час дії воєнного стану атестування

поліцейських не проводиться.

Аналіз вищеперелічених положень Закону вказує на те, що окремі з них потребують уточнення та конкретизації. Зокрема, необхідно погодитись із зауваженнями Головного науково-експертного управління апарату Верховної Ради України стосовно того, що з наведених положень неможливо визначити, що саме мається на увазі під «підручними засобами», право використовувати які надається поліцейським. При цьому підстави, на основі яких поліцейським надаються зазначені права, є занадто розмитими. Зокрема, в Законі йдеться про використання «підручних засобів» щодо особи, як вчинила правопорушення, без уточнення щодо ступеню суспільної небезпеки такого діяння [4].

Водночас потрібно констатувати, що низка проблемних аспектів, які наразі виникають у діяльності органів (підрозділів) Національної поліції, не одержали вирішення у прийнятому Законі, і визначений ним перелік додаткових повноважень поліції потребує розширення, виходячи з реальних умов роботи цих органів (підрозділів) під час дії воєнного стану. Зокрема, при опрацюванні питання стосовно доповнення цього переліку варто врахувати положення статті 12 раніше прийнятого Закону України «Про особливості державної політики із забезпечення державного суверенітету України на тимчасово окупованих територіях у Донецькій та Луганській областях», який визначає спеціальні права працівників правоохоронних органів щодо забезпечення життєво важливих інтересів суспільства і держави під час відсічі збройної агресії у зонах безпеки (як-то право перевіряти у громадян і посадових осіб документи, що посвідчують особу, а в разі відсутності документів – затримувати їх для встановлення особи; право входити (проникати) в житлові та інші приміщення, на земельні ділянки, що належать громадянам, на територію та в приміщення підприємств, установ і організацій, перевіряти транспортні засоби для виконання заходів із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії Російської Федерації, і ін.) [3]. Крім того, доцільно законодавчо закріпити й повноваження поліції стосовно участі у проведенні евакуації населення при виникненні загроз його життю або здоров'ю, а також евакуації матеріальних і культурних цінностей, якщо виникає загроза їх пошкодження або знищення.

Враховання наведених вище пропозицій сприятиме досягненню правової визначеності у відносинах за участю органів (підрозділів) Національної поліції під час воєнного стану, від діяльності яких значною мірою залежить усунення наявних загроз для публічної безпеки і порядку в умовах протидії військовій агресії.

Список використаних джерел

1. Проект Закону про внесення змін до законів України «Про Національну поліцію» та «Про Дисциплінарний статут Національної поліції України» з метою оптимізації діяльності поліції, у тому числі під час дії режиму воєнного стану (реєстр. № 7147 від 13.03.2022). Офіційний веб-портал Верховної Ради України. URL: <https://itd.rada.gov.ua/billInfo/Bills/Card/39210>

2. Ковалів М.В., Іваха В.О. Діяльність органів внутрішніх справ в умовах воєнного стану. Вісник Національного університету «Львівська політехніка». Серія: Юридичні науки. 2016. № 837. С. 65-70.

3. Мінка Т.П. Забезпечення режиму воєнного стану органами Національної поліції. Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ. 2016. № 1. С. 9-13.

4. Висновок Головного науково-експертного управління на Проект Закону про внесення змін до законів України «Про Національну поліцію» та «Про Дисциплінарний статут Національної поліції України» з метою оптимізації діяльності поліції, у тому числі під час дії режиму воєнного стану (реєстр. № 7147 від 13.03.2022). Офіційний веб-портал Верховної Ради України. URL: <https://itd.rada.gov.ua/billInfo/Bills/pubFile/1245368>

5. Про особливості державної політики із забезпечення державного суверенітету України та тимчасово окупованих територіях у Донецькій та Луганській областях: Закон України від 18 січня 2018 р. № 2268-VIII. Відомості Верховної Ради України. 2018. № 10. Ст. 54.

ЗЛАГОДА Ольга,
доцент кафедри оперативно-розшукової діяльності, майор поліції, кандидат юридичних наук, доцент, Національна академія внутрішніх справ

ОСОБЛИВОСТІ НЕСЕННЯ СЛУЖБИ ПРАЦІВНИКІВ ПОЛІЦІЇ ПРИ ПЕРЕВІРЦІ ТРАНСПОРТНИХ ЗАСОБІВ НА БЛОКПОСТАХ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Сучасна ситуація яка склалася в Україні характеризується введенням воєнного стану, що у свою чергу передбачає певні обмеження, а саме всі громадяни, змушені проїжджати по дорогах в зв'язку з якимись особистими або службовими справами, зіштовхуючись з таким явищем як блокпост. З'явилися вони навесні 2014 року і з тих пір щільно увійшли в повсякденне життя жителів східної України, проте з 24 лютого 2022 року після повно масштабного вторгнення російських військ на територію України кількість блокпостів розповсюдилась на всю Україну.

Блокпост – це загороджувальний укріплений контрольно-пропускний пункт з озброєною охороною. Вони зазвичай встановлюються в районах проведення антитерористичних заходів, на окупованій або тимчасово зайнятій військами території. Блокпости можуть бути розташовані на дорогах, в'їздах у населені пункти тощо [1,с.7].

Метою створення блокпостів є здійснення контролю за рухом транспорту, людей, їх перевірки та огляду, а головне – зовнішньої ізоляції району дій незаконних збройних формувань, своєчасного виявлення їх пересування,